

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО – ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник ректора
з навчальної роботи

 Світлана ГІЛІНА

« 28 » 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РЕПРОДУКТИВНЕ ЗДОРОВ'Я ТА ПЛАНУВАННЯ СІМ'Ї»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки


Спеціальність: 053 Психологія

Освітня програма: Психологія

Миколаїв, 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї» для студентів ступеня вищої освіти «бакалавр».

За спеціальністю 053 «Психологія»

Розробник:  Лінніков В.І. – професор

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від 27.08.23

Завідувач кафедри психології  Петьков В.А.

Робочу програму погоджено Вченою радою університету

Протокол № 2 від 28.08.23

Голова Вченої ради  Михайло Волков

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Цикл вибіркових дисциплін	
	Спеціальність (професійне спрямування): 053 «Психологія»		
3-й			
Семестр			
5-й			
Мова викладання – Українська мова	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський) рівень	Лекції	
Загальна кількість годин – 150		24 год.	
		Лабораторні	
Тижневих годин для: ОФН – 4		-	
		Семінарські	
		48 год.	
		Самостійна робота	
		78 год.	
		Вид контролю:	
Залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для очної форми навчання 150 – год.: 72 год. – аудиторні заняття, 78 год. – самостійна робота (60 % до 78 %).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни «Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї»

Метою вивчення дисципліни – ознайомлення здобувачів вищої освіти з практично орієнтованими знаннями щодо закономірностей функціонування репродуктивної функції організму людини та можливостей корекції репродуктивного здоров'я, а також формування умінь та навичок використання набутих знань для покращення репродуктивного здоров'я студентської молоді та репродуктивного здоров'я в цілому.

Завдання курсу: підготовка психолога, здатного забезпечити всебічний розвиток дитини як особистості і найвищої цінності суспільства; формування у психолога свідомості щодо його моральної та юридичної відповідальності за стан здоров'я і збереження життя; проведення освітньо-профілактичної роботи з основ репродуктивного здоров'я; проведення профілактичних заходів щодо розповсюдження інфекційних захворювань; забезпечення психологічної адаптації до створення сім'ї.

Під час вивчення дисципліни «Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися наступні компетентності:

1. Загально-предметні:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

ЗК 10. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

2. Фахові:

ФК 03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

ФК 09. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

ФК 10. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

В результаті вивчення дисципліни можливо досягнути таких програмних результатів навчання:

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання .

ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій для вирішення професійних завдань.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога, що визначають професійну поведінку і стосунки з людьми в суспільстві.

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПРН. 19. Враховувати індивідуальну варіативність становлення людини як індивіда, особистості, суб'єкта діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться: 150 год. / 5 кредитів ECTS.

3.Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Основи репродуктивного здоров'я

Тема 1. Загальний і статевий розвиток підлітка

Розвиток і зрілість людини. Статеве дозрівання. Статева система дівчат і хлопців

Тема 2. Анатомія статевої системи.

Ембріогенез чоловічих і жіночих статевих органів. Будова жіночих статевих органів. Будова чоловічих статевих органів.

Тема 3. Гормональна регуляція фізіологічних функцій.

Нейроендокринна система регуляції функцій організму. Основні механізми спрямованості впливу гормону. Секреція гормонів. Транспортування гормонів кров'ю.

Кредит 2. Анатомо-фізіологічні особливості статевих органів

Тема 4. Чоловіча статева система

Загальний план будови та функції сім'яника. Характеристика сперматогенезу і особливостей будови сперматогенних клітин на різних стадіях розвитку. Структура і функція звивистих сім'яних каналців яєчка, мікроскопічна і ультрамікроскопічна будова підтримуючих клітин. Будова і значення гематотестикулярного бар'єру. Морфофункціональна характеристика ендокриноцитів сім'яника. Будова стінки прямих каналців і стінки середостіння сім'яника. Структура стінки каналців придатка сім'яника: виносних і протоки придатка. Морфологія сім'явиносної, сім'явивипорскувальної протоки та сечівника. Загальний план будови і значення передміхурової залози. Будова кінцевих секреторних відділів і вивідних протоків простати. Сім'яніпухирці і бульбоуретральні залози, їх тонка будова. Гормональний зв'язок гіпофізу і чоловічої статевої системи.

Тема 5. Жіноча статева система: яєчник.

Розвиток і загальний план будови яєчника. роль інтерстицію. Інкреторна функція яєчника і взаємозв'язок з іншими ендокринними залозами. Гонка будова кіркової речовини яєчника. Овогенез (основні стадії і їх морфофункціональна характеристика). Порівняння стадій овогенезу і сперматогенезу. Динаміка розвитку фолікулів яєчника. будова примордіального, первинного, вторинного та зрілого фолікулів. Овуляція, її біологічна суть та гормональна регуляція цього процесу. Стадії утворення жовтого тіла, його ендокринна функція. Атретиза фолікулів. Атретичне тіло, основні відмінності від білого та жовтого тіл.

Кредит 3. Особливості жіночої статеві системи

Тема 6. Менструальний цикл і його регулювання.

Анатомо-функціональні особливості жіночої статеві сфери у різні вікові періоди життя жінки. Нормальний менструальний цикл. Регуляція менструального циклу. Матковий цикл. методи дослідження менструального циклу.

Кредит 4. Безплідний шлюб. Основи сексології

Тема 7. Діагностика захворювань репродуктивної системи чоловіків та жінок

Найбільш розповсюджені зміни спермограм. Проведення тесту на кріосенсибілізацію сперми. Дослідження показників оксидативного стресу у спермі. Каріотипування та консультація лікаря-генетика. Генетична діагностика. Гормональні дослідження. Імунологічні дослідження. Діагностика інфекційних захворювань.

Тема 8. Профілактика чоловічого безпліддя.

Етапи формування чоловічої статі. Фактори, що сприяють формуванню здорового чоловіка. Основні аспекти профілактики чоловічого безпліддя.

Кредит 5. Методи лікування безпліддя подружньої пари

Тема 9. Лікування чоловічого фактора безпліддя подружньої пари.

Загальні рекомендації лікування чоловічого фактора безпліддя подружньої пари. Лікування секреторного безпліддя. Принципи гормонотерапії в андрології. Лікування ЕТБ. Лікування поєднаного безпліддя. Лікування імунологічного безпліддя. Допоміжні репродуктивні біотехнологічні методики у лікуванні безплідного шлюбу.

Тема 10. Лікування жіночого безпліддя.

Основні причини жіночого безпліддя. Методики лікування. Профілактичні заходи попередження жіночого безпліддя.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	очна форма						заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Кредит 1. Основи репродуктивного здоров'я												
Тема 1. Загальний і статевий розвиток підлітка	10	2	4			4						
Тема 2. Анатомія статевої системи	10	2	4			4						
Тема 3. Гормональна регуляція фізіологічних функцій.	10	2	4			4						
Разом за кредитом 1	30	6	12			12						
Кредит 2. Анатомио-фізіологічні особливості статевих органів												
Тема 4. Чоловіча статевая система	16	4	4			8						
Тема 5. Жіноча статевая система: яєчник	14	4	4			6						
Разом за кредитом 2	30	8	8			14						
Кредит 3. Особливості жіночої статевої системи												
Тема 6. Менструальний цикл і його регулювання.	30	2	6			22						
Разом за кредитом 3	30	2	6			22						
Кредит 4. Безплідний шлюб. Основи сексології												
Тема 7. Діагностика захворювання репродуктивної системи чоловіків та жінок	16	2	6			8						
Тема 8. Профілактика чоловічого безпліддя.	14	2	4			8						
Разом за кредитом 4	30	4	10			16						
Кредит 5. Методи лікування безпліддя подружньої пари												
Тема 9. Лікування чоловічого фактора безпліддя подружньої пари.	16	2	6			8						
Тема 10. Лікування жіночого безпліддя.	14	2	6			6						
Разом за кредитом 5	30	4	12			14						
Всього	150	24	48			78						

5. Теми практичних, семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Загальний і статевий розвиток підлітка.	4
2.	Тема 2. Анатомія статевої системи.	4
3.	Тема 3. Гормональна регуляція фізіологічних функцій.	4
4.	Тема 4. Чоловіча статевая система.	4
5.	Тема 5. Жіноча статевая система: яєчник	4
6.	Тема 6. Менструальний цикл і його регулювання.	6
7.	Тема 7. Діагностика захворювань репродуктивної системи чоловіків та жінок	6
8.	Тема 8. Профілактика чоловічого безпліддя.	4
9.	Тема 9. Лікування чоловічого фактора безпліддя подружньої пари.	6
10.	Тема 10. Лікування жіночого безпліддя.	6
Разом		48

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено навчальним планом	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кіль-ть годин
1.	Тема 1. Загальний і статевий розвиток підлітка.	4
2.	Тема 2. Анатомія статевої системи.	4
3.	Тема 3. Гормональна регуляція фізіологічних функцій.	4
4.	Тема 4. Чоловіча статевая система.	8
5.	Тема 5. Жіноча статевая система: яєчник.	6
6.	Тема 6. Менструальний цикл і його регулювання.	22
7.	Тема 7. Діагностика захворювань репродуктивної системи	8

	чоловіків та жінок.	
8.	Тема 8. Профілактика чоловічого безпліддя.	8
9.	Тема 9. Лікування чоловічого фактора безпліддя подружньої пари.	8
10.	Тема 10. Лікування жіночого безпліддя.	6
Разом		78

8.Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

9.Методи навчання

Традиційні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод – студенти отримують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, через електронний посібник в «готовому» вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, студенти залишаються в рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення; застосовується для передачі великого масиву інформації;
- репродуктивний метод – застосування вивченого на основі зразка або правила, діяльність студентів носить алгоритмічний характер, тобто дія виконується на основі інструкцій, приписів, правил в аналогічних, подібних з показаним зразком ситуаціях;
- метод проблемного викладу – використовуючи різноманітні джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доказів, порівнюючи точки зору, різні підходи, показує спосіб вирішення поставленого завдання, студенти як би стають свідками й співучасниками наукового пошуку;
- частково-пошуковий, або евристичний, метод – організація активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок, процес мислення набуває продуктивного характеру, але при цьому поетапно направляється й контролюється педагогом або самими студентами на основі роботи над програмами (у тому числі й комп'ютерними) і навчальними посібниками, найчастіше застосовується як спосіб активізації мислення, порушення інтересу до пізнання на практичних заняттях і колоквіумах;
- дослідницький метод – після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань і короткого усного або письмового інструктажу студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й вимірювання й виконують інші дії пошукового характеру; ініціатива, самостійність, творчий пошук проявляються в дослідницькій діяльності найбільш повно.

Активні методи навчання:

- *практичні вправи*, у процесі виконання яких студенти моделюють свої дії у різних навчальних і виховних ситуаціях майбутньої професійної діяльності;
- *аналіз конкретних ситуацій* як індивідуально, так і в малих навчальних групах (6-8 осіб), у ході розбору яких студенти не тільки вчаться формулювати проблеми й ухвалювати рішення щодо них, але й виробляють ряд важливих навичок в області міжособистісної комунікації, групової роботи й лідерства;
- *робота в малих навчальних групах*, у ході якої студенти виконують практичні вправи, розбирають конкретні ситуації, готують групові проекти й беруть участь у ділових іграх; така робота допомагає студентам освоювати рольову поведінку, учитися ефективному спілкуванню й обміну досвідом, виробляти лідерські якості.
- *ділові ігри* носять комплексний характер і проводяться для студентів на основі закордонних методик, сприяючи більш глибокому розумінню й ефективному закріпленню вивчених ними дисциплін.

Широко використовуються *методи відео й комп'ютерної комунікації*.

10.Методи контролю

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-трансферною системою здійснюється шляхом поточного, кредитного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

Комплексна діагностика знань, умінь та навичок студентів з дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного і підсумкового контролю знань (заліку).

Форма поточного контролю – усне опитування, тестування на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань.

Періодична форма контролю – виконання комплексних контрольних робіт, розробка проектів, колоквиуми, творчі роботи.

Форма підсумкового контролю – залік на основі суми балів набраних за кожний кредит та складання власне заліку.

Критеріями оцінювання є:

а) при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мови; впевненість, емоційність та аргументованість; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;

б) при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи; підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Питання до заліку

1. Загальний і статевий розвиток підлітка
2. Розвиток і зрілість людини.
3. Статеве дозрівання.
4. Статева система дівчат і хлопців
5. Ембріогенез чоловічих і жіночих статевих органів.
6. Будова жіночих статевих органів.
7. Будова чоловічих статевих органів.
8. Гормональна регуляція фізіологічних функцій.
9. Нейроендокринна система регуляції функцій організму.
10. Основні механізми спрямованості впливу гормону.
11. Секреція гормонів.
12. Транспортування гормонів кров'ю.
13. Чоловіча статева система
14. Загальний план будови та функції сім'яника.
15. Характеристика сперматогенезу і особливостей будови сперматогенних клітин на різних стадіях розвитку.
16. Структура і функція звивистих сім'яних канальців яєчка, мікроскопічна і ультрамікроскопічна будова підтримуючих клітин.
17. Будова і значення гематотестикулярного бар'єру.
18. Морфофункціональна характеристика ендокриноцитів сім'яника.
19. Будова стінки прямих канальців і стінки середостіння сім'яника.
20. Структура стінки канальців придатка сім'яника: виносних і протоки придатка.
21. Морфологія сім'явиносної, сім'явипорскувальної протоки та сечівника.
22. Загальний план будови і значення передміхурової залози.

- 23.Будова кінцевих секреторних відділів і вивідних протоків простати.
- 24.Сім'яні пухирці і бульбоуретральні залози, їх тонка будова.
- 25.Гормональний зв'язок гіпофізу і чоловічої статеві системи.
- 26.Жіноча статева система: яєчник.
- 27.Розвиток і загальний план будови яєчника. роль інтерстицію.
- 28.Інкреторна функція яєчника і взаємозв'язок з іншими ендокринними залозами.
- 29.Гонка будова кіркової речовини яєчника.
- 30.Овогенез (основні стадії і їх морфофункціональна характеристика).
- 31.Порівняння стадій овогенезу і сперматогенезу.
- 32.Динаміка розвитку фолікулів яєчника.
- 33.Будова примордіального, первинного, вторинного та зрілого фолікулів.
- 34.Овуляція, її біологічна суть та гормональна регуляція цього процесу.
- 35.Стадії утворення жовтого тіла, його ендокринна функція.
- 36.Атрезія фолікулів.
- 37.Атретичне тіло, основні відмінності від білого та жовтого тіл.
- 38.Менструальний цикл і його регулювання.
- 39.Анатомо-функціональні особливості жіночої статеві сфери у різні вікові періоди життя жінки.
- 40.Нормальний менструальний цикл.
- 41.Регуляція менструального циклу.
- 42.Матковий цикл. методи дослідження менструального циклу.
- 43.Діагностика захворювань репродуктивної системи чоловіків та жінок
- 44.Найбільш розповсюджені зміни спермограм.
- 45.Проведення тесту на кріосенсибілізацію сперми.
- 46.Дослідження показників оксидативного стресу у спермі.
- 47.Каріотипування та консультація лікаря-генетика.
- 48.Генетична діагностика.
- 49.Гормональні дослідження.
- 50.Імунологічні дослідження.
- 51.Діагностика інфекційних захворювань.
- 52.Профілактика чоловічого безпліддя.
- 53.Етапи формування чоловічої статі.
- 54.Фактори, що сприяють формуванню здорового чоловіка.
- 55.Основні аспекти профілактики чоловічого безпліддя.
- 56.Лікування чоловічого фактора безпліддя подружньої пари.
- 57.Загальні рекомендації лікування чоловічого фактора безпліддя подружньої пари.
- 58.Лікування секреторного безпліддя.
- 59.Принципи гормонотерапії в андрології.
- 60.Лікування поєднаного безпліддя.
- 61.Лікування імунологічного безпліддя.
- 62.Допоміжні репродуктивні біотехнологічні методики у лікуванні безплідного шлюбу.

63. Лікування жіночого безпліддя.
64. Основні причини жіночого безпліддя.
65. Методики лікування. Профілактичні заходи попередження жіночого безпліддя.

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї».
2. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї».
3. Методичні рекомендації до підготовки семінарських, практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї».

12. Рекомендована література

Основна

1. Назарова І.Б., Посипкіна Н.М. Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї. — К.: Медицина, 2007. — 224 с.
2. Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї: підручник / І.Б. Назарова, Н.М.Посипкіна. – К.: Медицина, 2008.
3. Планування сім'ї” / В.Б. Самойленко, А.І. Мох, Г.Г. Рой, В.В. Мисік. — К.:Здоров'я, 2007.

Додаткова

1. Касевич Н.М., Шаповал К.І. Охорона праці та безпека життєдіяльності медичних працівників: підручник. — К.: Медицина, 2007.
2. Планування сім'ї: навч. посіб. / Н.Я. Жилка, І.Б. Вовк. — К., 2009.
3. Збірник критично-оцінених тем з питань контрацепції. Розроблено Центром науково-доказової медицини на базі кафедри акушерства, гінекології та репродуктології Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. — К., 2006.
4. Планування сім'ї для людей, що живуть, з ВІЛ: навч. посіб. / А.М. Кенней, Т.А. Александріна. — 2008.
5. Післяпологове та післяабортне “Планування сім'ї”: навч. посіб. / А.М. Кенней, Р.В. Барило. — 2007.
6. Профілактика передачі ВІЛ від матері до дитини. Діагностика, лікування та соціально-психологічна примітка людей, які живуть з ВІЛ / В.М. Запорожан, М.Л. Аряєв, Н.В. Котова. — 2010.

